

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 636/2025
30.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Александра Степановића и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због два кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Стојановића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу 12К. бр. 342/24 од 15.11.2024. године и Вишег суда у Лесковцу 3Кж1. бр. 21/25 од 28.01.2025. године, у седници већа одржаној дана 30.09.2025. године, већином гласова донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Стојановића, као основан, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Лесковцу 12К. бр. 342/24 од 15.11.2024. године и Вишег суда у Лесковцу 3Кж1. бр. 21/25 од 28.01.2025. године, тако што Врховни суд, окривљеног АА, са личним подацима као у списима предмета, на основу члана 423. тачка 1) ЗКП,

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

што у периоду од 18.06.2021. године до 31.12.2021. године и од 01.02.2022. године до 18.06.2024. године, у Лесковцу није давао издржавање за лица која је по закону дужан да издржава, а та дужност је утврђена извршном судском одлуком, пресудом Основног суда у Нишу 8 П2. бр. 400/16 од 23.02.2017. године, у износу и на начин како је то овом судском одлуком утврђено, при чему је могао да схвати значај својих дела и могао да управља својим поступцима, на тај начин што у горе наведеном периоду, осим у јануару 2022. године, није доприносио у издржавању своје малолетне деце малолетне ББ, рођене ...2011. године и малолетног ВВ, рођеног ...2014. године, обоје из ..., у износу од 330 еура у динарској противвредности по средњем курсу НБС, важећим на дан исплате, и то до 5-ог у месецу, за текући месец, исплатом означеног износа на број рачуна ..., код „Поштанске штедионице“ законске заступнице малолетних оштећених лица, мајке ГГ из ..., иако је био свестан свог дела, хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено,

-чиме би учинио два кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика.

Трошкови кривичног поступка, сходно одредби члана 265. став 1. Законика о кривичном поступку, падају на терет буџетских средстава суда.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Лесковцу 12К. бр. 342/24 од 15.11.2024. године, окривљени АА оглашен је кривим да је извршио два кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика за која му је суд утврдио појединачне казне затвора у трајању од по 2 месеца и изрекао му условну осуду, тако што је утврдио јединствену казну затвора у трајању од 3 месеца и истовремено одредио да се утврђена казна затвора неће извршити уколико окривљени у време проверавања од једне године од дана правноснажности пресуде, не изврши ново кривично дело. Окривљени је обавезан да плати суду на име паушала износ од 5.000,00 динара, као и законском заступнику малолетних оштећених, ГГ, на име трошкова кривичног поступка, износ од 114.750,00 динара, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Истом пресудом, законски заступник малолетних оштећених је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парнични поступак.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу 3Кж1. бр. 21/25 од 28.01.2025. године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА и пресуда Основног суда у Лесковцу 12К. бр. 342/24 од 15.11.2024. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног, адвокат Никола Стојановић, због повреде закона из члана 439. тач. 1) и 2) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд усвоји као основан поднети захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи у целости или само другостепену пресуду и окривљеног ослободи од оптужбе или да побијане пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање пред измењеним већем.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП) и у седници већа коју је одржао без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство не би било од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са одлукама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Стојановића је основан.

Врховни суд налази да бранилац окривљеног АА основано указује да је нижестепеним пресудама, на штету окривљеног, учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП., наводима да се у конкретном случају ради о делу малог значаја у смислу члана 18 КЗ.

Наиме, кривично дело недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика (КЗ) чини онај ко не даје издржавање за лице које је по закону дужан да издржава, а та дужност је утврђена извршном судском одлуком или извршним поравнањем пред судом или другим надлежним органом, у износу и на начин како је то одлуком, односно поравнањем утврђено. За ово кривично дело запређена је новчана казна или затвор до две године.

Према изреци првостепене пресуде, окривљени је оглашен кривим због тога што ...,није давао издржавање за лица која је по закону дужан да издржава, а та дужност је утврђена извршном судском одлуком, пресудом Основног суда у Нишу 8 П2. бр. 400/16 од 23.02.2017. године, у износу и на начин како је то овом судском одлуком утврђено, при чему је могао да схвати значај својих дела и могао да управља својим поступцима, на тај начин што у горе наведеном периоду, осим у јануару 2022.године, није доприносио у издржавању своје малолетне деце...исплатом на број рачуна ... код Поштанске штедионице законске заступнице мал. оштећених лица, мајке ГГ, иако је био свестан свог дела, хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено“.

Из списка предмета произлази да је пресудом Основног суда у Нишу 8 П2. бр. 400/16 од 23.02.2017. године разведен брак између окривљеног АА и ГГ, да су деца ББ и ВВ поверена мајци ГГ на самостално вршење родитељског права, а окривљени АА је обавезан да, као отац, на име издржавања своје малолетне деце плаћа месечни износ за оба детета у износу од 330 еура у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије, важећим на дан исплате до 5-ог у месецу, за текући месец почев од 01.03.2017. године, док за то постоје законски услови и то на рачун мајке ГГ отворен код Поштанске штедионице. Након подношења предлога за извршење од стране ГГ, решењем Основног суда у Нишу ИИ. бр. 3701/20 од 06.11.2020. године усвојен је предлог и одређено је спровођење извршења ради наплате новчаних потраживања извршног повериоца на целокупној имовини извршног дужника.

Закључком јавног извршитеља Миљана Трајковића И.И. бр. 2620/20 од 20.11.2020. године одређено је спровођење извршења на име неисплаћеног, а доспелог износа на име издржавања малолетне деце за период од 01.10.2020. године до 31.10.2020. године, као и за период од 01.11.2020. године па убудуће, док за то постоје законски разлози, а као средство и предмет извршења одређена је пленидба потраживања које извршни дужник, окривљени АА, има као изабрано, именовано и постављено лице према Градској општини ..., као исплатиоца личних примања и пренос ради наплате тог потраживања повериоцу извршног дужника.

Одредбом члана 18. КЗ у ставу 1. је прописано да није кривично дело оно дело које, иако садржи обележја кривичног дела, представља дело малог значаја, а ставом 2. да је дело малог значаја ако степен кривице није висок, ако су штетне последице одсутне или незнатне, и ако општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичне санкције, док је ставом 3. прописано да се одредбе става 1. и 2. овог члана могу применити на кривична дела за која је прописана казна затвора до 3 године или новчана казна.

Имајући у виду напред изнето, околност да је постојао закључак јавног извршитеља донет у поступку спровођења извршења решења Основног суда у Нишу, (донет на предлог законске заступнице мал. оштећених) којим је суштински измењен начин извршења обавезе окривљеног утврђене правноснажном пресудом Основног суда у Нишу 8 П2. бр. 400/16 од 23.02.2017. године, да су окривљеном, како суд утврђује, осим у јануару 2022.године, (када је окривљени лично уплатио износе на име издржавања), са рачуна редовно скидана средства по основу доприноса за издржавање деце, јасно указују да су у конкретном случају штетне последице одсутне, односно да су изостале, јер је током поступка неспорно утврђено да је окривљени давао издржавање за своју малолетну делу у критичном периоду, односно да није дошло до угрожености и повређивања заштитног добра и интереса малолетних чланова породице које је дужан да издржава, а чија заштита управо представља *ratio legis* за прописивање овог кривичног дела. Такође, по оцени Врховног суда испуњен је и други објективни услов за примену одредбе члана 18. КЗ, а наиме да у конкретном случају општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичне санкције, док и степен кривице окривљеног, управо с обзиром на чињеницу да је давао издржавање за своју малолетну децу, није висок. Како су испуњена сва три кумулативно постављена услова предвиђена одредбом члана 18. став 2. КЗ, као и услов из ст.3. чл. 18. КЗ, Врховни суд је нашао да радња за коју је окривљени оглашен кривим, иако садржи обележја кривичног дела, представља дело малог значаја, што представља основ за искључење постојања кривичних дела.

Врховни суд указује да значај заштитног објекта сам по себи не може искључити примену овог института у ситуацији када су испуњени сви услови за његову примену, како објективни – запређена казна до 2 године или новчана казна, одсутност штетних последица, закључак да општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичне санкције, тако и субјективни услов, а наиме да степен кривице при конкретним околностима не буде висок, као што је то овде случај.

Из наведених разлога, Врховни суд је налазећи да је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног основан, преиначио побијане пресуде, тако што је на основу члана 423. тачка 1) ЗКП, окривљеног АА ослободио од оптужбе да је извршио два кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика и одлучио да трошкови кривичног поступка, у смислу члана 265. став 1. ЗКП, падају на терет буџетских средстава суда.

Из изнетих разлога, Врховни суд је донета је на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП и члана 265. став 1. ЗКП донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Марија Рибарић,с.р.

Председник већа – судија
Мирољуб Томић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић